

PREŠERNOVA DRUŽBA

Široke možnosti

V zadnjem času spet slišimo, da narašča zanimanje za Prešernovo družbo, saj je bila njena Redna zbirka za leto 1985 razprodana že pred koncem leta 1984. Zasluga za rast in ponovno oživiljevanje tega našega založniškega društva gre vsebinsko močnemu programu in nizki ceni, predvsem pa poverjenikom. Marsikdo se pri tem vpraša: kdo pa sploh so ti poverjeniki, kako delujejo in – ali bi lahko tudi jaz postal poverjenik Prešernove družbe?

Preprost in splošen odgovor na to vprašanje se glasi: poverjeniki Prešernove družbe so kulturno osveščeni posamezniki (ali pa kar organizacije), ki želijo spodbujati zanimanje za slovensko knjigo in jo imajo tudi sami radi. Z njo gredo od vrat do vrat, od sodelavca do sodelavca za proizvodnimi trakovi in v pisarnah – pridobivajo nove zaveznike lepe besede nam vsem in sebi v zadovoljstvo in veselje. Seveda za to delo prejema tudi določen odstotek denarnega nadomestila od vrednosti zbranih naročil.

Poleg tega, da pridobivajo nove člane Prešernove družbe, sodelujejo poverjeniki tudi pri predstavitvah knjig, organizirajo srečanja pisateljev in bralcev, knjižne razstave, sejme in podobno. Najbolj uspešne Prešernova družba še posebej moralno in denarno nagradjuje.

Knjige, ki jih posredujejo delovnim ljudem poverjeniki Prešernove družbe, so zelo poceni. Redno koledarsko zbirko, ki predstavlja znak članstva Prešernove družbe, njeni naročniki pa imajo velike ugodnosti tudi pri nakupu drugih knjig Prešernove družbe, je v najpreprostejši vezavi letos mogoče naročiti že za 1400 dinarjev. V zbirki, ki izide novembra, bo sedem knjig: *Koledar*, knjiga s pregledom dogodkov v preteklem letu, vrsto zanimivih članov in barvnimi reprodukcijami, na natečaju nagradjena romana

Toneta Peršaka *Sledi in Polone Škrinjarjeve Grenko brinje*, satirčni in humoristični spisi Miloša Mikela *Zgaga vojvodine Kranjske*, mladinski roman Vitana Mala *Baronov mlajši brat*, bogato barvno ilustriran priročnik dr. Ivana Sedeja *Sto znanih sloven-*

pridobili najboljše slovensko poest ali roman. V prihodnjih letih bomo izdajali še več, po 20 do 30 naslovov, s tem pa bo naš program še bolj vabljiv za zelo različne težnje slovenskih družin.

Za delo poverjenika se lahko priglasi vsakdo samostojno ali pa ga predlaga sindikalna organizacija. Poverjeniki delujejo tudi v krajevnih skupnostih, knjižarnah, knjižnicah, zvezi kulturnih organizacij, v šolah in društvih. Za začetek je treba Prešernovi družbi sporočiti le naslov novega poverjenika in oznako območja, na katerem je pripravljen delovati. Pozneje mu pošljemo navodila za delo, pooblastilo, knjižni program, cenike in ostalo informativno-propagandno gradivo, ki ga potrebuje pri delu. Želimo si, da bi poverjeniki Prešernove družbe delovali v vseh sindikalnih organizacijah in v vseh krajevnih skupnostih, kajti le tako bomo lepo in poceni knjigo v resnici lahko približali bralcem.

Prešernova družba

kultura

skih umetniških slik in priročnik dr. Mihe Likarja *Ljudje pravijo o zdravju* – to je knjižni dar za predplačnike.

Skupaj z Zvezo sindikatov razpisujemo pisateljsko nagrado, da bi za naše bralce vsako leto

Prešernova družba razpisuje nagrade za poverjenike:

prvo v višini	20.000 dinarjev
dve drugi po	15.000 dinarjev
sedem tretjih po	10.000 dinarjev

Nagrade bodo podeljene ob obletnici rojstva dr. Franceta Prešerna 3. decembra 1985 ob izidu Redne letne knjižne zbirke Prešernove družbe za leto 1986.

Vsi poverjeniki so upravičeni tudi do določenega odstotka denarnega nadomestila od vrednosti zbranih naročil.

Z ustanovitvijo nagrad želimo približati slovensko knjigo kar najširšemu krogu delovnih ljudi in občanov, obnoviti in povečati število članov Prešernove družbe, ki bodo pri ureničenju teh ciljev dosegli najboljše uspehe v letu 1985.

S tem razpisom vabimo posameznike, knjižarne, knjižnice, krajevne konference SZDL, osnovne organizacije sindikata, šole, društva in druge, da se vključijo v splošno gibanje za knjigo kot poverjeniki Prešernove družbe.

Prijave za delo poverjenika, poročila o delu poverjenikov, predloge za nagrade poverjenikom in vsa vprašanja v zvezi s tem pošiljajte na naslov: Prešernova družba, Borsetova 27, 61000 Ljubljana, tel. 218-909 ali 218-950.

MIRJAN ZUPANČIČ V GALERIJ COMMERCE

V januarju se je v galeriji Commerce predstavila akademska kiparka Mirjam Zupančič s slikami, skulpturami in grafikami, ki prikazujejo njeno umetniško ustvarjanje v zadnjih letih. Kot zanimivost lahko napišemo, da se je likovno izpopolnjevala na Japonskem od 1977 pa do 1979. leta. Na fotografiji so z leve proti desni: umetnostni zgodovinar Franc Zalar, Mirjam Zupančič in Hasagawa Yoshio, ki je nastopil na otvoritvi (kitara in glas).

M. B.

KO ZAPOJE ŽENSKI NONET IMKO

Redko kdaj je kakšna pomembnejša prireditev, na kateri ne nastopa ženski nonet IMKO, ki deluje pod pokroviteljstvom Istoimenske delovne organizacije na Črnučah, v okviru DPD Svoboda.

Zbor je začel delovati 4. oktobra 1982. Vaje imajo v prostorih KS Franc Ravbar na Črnučah, v pisarniškem – sila neustreznem prostoru dvakrat tedensko. Glasbilo, ki ga uporabljajo kot pripomoček pri vajah, je harmonij, ki je že skoraj odslužil.

Zbor je nastopil prvič ob 35-letnici IMKO, udeležil se je srečanja bežigradskih pevcev (1983 in 1984 leta), nastopil je v Sentiernem, potem v Beogradu na 6. smotri »Titu v dar«. Svoj prvi letni koncert je imel 30. maja lani, nastopil je na slavnostni seji skupščine občine Bežigrad ob občinskem prazniku in podobno. Letos pa so jih že povabili, da nastopijo na Splošni srednji vojaški šoli Franc Rozman-Stane ob dnevu žena, 8. marca.

Umetniški vodja noneta je Mira Ciperc, članice pa so: Darja Klančar, Magda Kurent, Helena Orehovec, Angelica Novak, Sonja Čadež, Marjeta Suštar, Irena Kapelj, Slavica Šket in Damjana Reč (z leve na našem posnetku).

Foto: IVAN ŠUČUR-ICI

RAZSTAVA STRIPOV

Nov začetek?

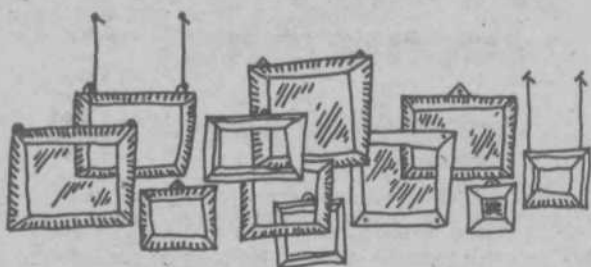
V pritličnem prostoru občine Bežigrad je bila 4. januarja letos otvoritev razstave stripov. Na tej razstavi so bili razstavljeni stripi skupine CAC. Razstava pa ni doživela pravega obiska. Odgovora, zakaj je tako, ni težko najti.

Pri nas strip še nima prave zaslonbe pri ljudeh. Za to so krivi tudi tisti, ki »odločajo« o tem, kaj je kultura! In dokler se bo strip priznaval le kot slabša vrsta literature, dokler ga bomo enačili s slikanicami, kot se pri nas na žalost dogaja, bodo stripom vrata zaprta.

Ne vem, od kod prepričanje, da je strip namenjen mladini, da ne rečem otrokom. Če pogledamo odnos drugih držav do stripa, vidimo, da je bil npr. v Ameriki strip že od samega začetka namenjen v glavnem odraslim. Časopisom se je z objavo stripov močno povišala naklada. A pri nas žal ni tako, zato morajo avtorji stripov skoraj prositi za prostorček, kjer bi lahko občinstvu pokazali, kaj vse se skriva za njihovim delom. Uvažamo tuje stripe, ki sploh nimajo pravega učinka, ker so pač pisani na kožo drugih ljudi, ki jih mi – gledano kakorkoli – ne moremo vedno razumeti v pravi luči. Je že tako, da ima vsak narod svoje navade in svoj način humorja.

Člani skupine CAC vedo, da tudi pri nas postaja strip zadnje čase bolj cenjen. To počasi spoznavajo tudi uredniki Mladine, Dnevnika, Pavlihe, Moj Mikro in še nekaterih drugih revij, ki v zadnjem času redno objavljajo stripe za poživitev revije.

BARBARA ROTAR

RAZSTAVE ZA BEŽIGRADOM

Bežigradska galerija, Titova 61
Iztok Šmajš, papirne in svetlobne instalacije, 22. januar – 8. februar
Alenka Sotler, slike, 12. februar – 4. marec

Commerce, Einspielerjeva 5
Mirjam Zupančič, kipi, slike, 7. januar – 25. januar

Andrej Trobentar, slike, 28. januar – 15. februar
Mira Sparovec, slike, 18. februar – 6. marec
Dom starejših občanov, Komanova 1
France Kuglič, stalna razstava slik
Gostišče Kalvan, Titova 41
Marija Prevodnik, grafike, januar

Krka, Titova 99
Lojze Perko, slike, 10. januar – 6. februar
Smiljan Rozman, slike, 8. februar – 6. marec

Družbeni center Bežigrad, Linhartova 13
Ludvik Tomory, risbe, 21. januar – 8. februar

Slovenijales, Titova 52
Marija Svetlič, slike, 15. januar – 12. februar
Bojan Vasilčič, slike, 12. februar – 8. marec

Zavod za raziskavo materiala in konstrukcij, Dimičeva 12
Bezljaj Jiri, skulpture, 3. januar – 31. januar

Gradbena tehniška šola, Kardeljeva ploščad 2
Razstava arhitekturnega krožka (Delo učencev pri strokovnih predmetih, februar)

Razstava likovnih del (Ustvarjanje učencev pri likovnem krožku, februar)
Pripravil: Miloš Bašin

Deset let otroškega ekslibrisa

Razstava malih grafik na osnovni šoli Franceta Bevka

Društvo exlibris Slovenije, osnovna šola Komenda Moste in revija Pionir so ob desetletnici zanimanja za otroški exlibris izbrali najzanimivejša takšna dela in jih predstavljajo na jubilejni razstavi. Tako so tudi učenci o. š. Franceta Bevka imeli priložnost ogledati si to zanimivo razstavo v svoji knjižnici, potem pa še gojenci Splošne srednje vojaške šole Franc Rozman-Stane.

Skozi razstavo jih je vodil in pomen exlibrisa pojasnjeval prof. dr. Rajko Pavlovec, tajnik Društva exlibris Slovenije. Med drugim je dejal:

»Mladi ljubite knjigo. Zanima vas tudi umetnost in posebno radi sami delate lesoreze, linoreze in drugačne grafike. Vse to je povezano v zanimanju za exlibris – knjižni znak, s katerim označimo lastništvo knjige. Exlibris imajo tisti, ki ljubijo knjige in z lepim exlibrisom želijo knjigo tudi okrasiti.«

Misel na exlibrise, ki bi jih naredili naši otroci, je zelo hitro rodila sadove. Mladi so z velikim veseljem začeli delati exlibrise. Z njimi so označili lastništvo v svojih knjigah, delali so jih tudi za svoje prijatelje, očeta in mamo. Idejo za širjenje exlibrisa med otroci je dalo Društvo exlibris Slovenije. Pomagati je začela o. š. Komenda Moste in pridružila se je revija Pionir. Poslej so bile med mladimi kar tri takšne akcije, najprej na slovenskih šolah, potem na jugoslovanskih, tretja je bila mednarodna. Zanimanje za exlibrise se je lepo razvijalo.

Leta 1974 so otroci na 52 slovenskih osnovnih šolah izdelali 806 exlibrisov, štiri leta pozneje so na 61 jugoslovanskih osnovnih šolah izdelali že 1300 malih grafik – exlibrisov, na mednarodni razstavi leta 1981 ob sodelovanju 104 osnovnih šol iz 12 držav so izdelali 2959 exlibrisov. Za jubilejno potujočo

Slavica Maček, Center za korekcijo sluha in govora, Maribor, 1978

razstavo je izbranih 163 najlepših exlibrisov iz 75 osnovnih šol iz vse Evrope.

»Gojitev zanimanja za exlibrise med mladimi«, pravi prof. dr. Rajko Pavlovec »je posebnost Slovenije in nima primerjave v svetu. Vzgojni pomen takšnih akcij daleč presega likovno področje grafičnih tehnik. Enako pomembna je vzgoja spoštovanja do knjige in ljubezni do nje, kar dviga otrokovo kulturo in širi obzorje. Ob tem se spomnim napisa ob odpiranju ene prejšnjih razstav: Brez knjige bi bil narod kakor brez spomina.«

Pravkar pa poteka razpis za izdelavo exlibrisov za šolsko knjižnico. Sodelujejo učenci slovenskih osnovnih šol in svoje umetnine morajo oddati na vpogled najpozneje do 15. februarja na naslov: Osnovna šola Komenda Moste 40. Žirija bo izbrala najboljše linoreze oziroma lesoreze – exlibrise – ki bodo razstavljeni ob koncu aprila na omenjeni osnovni šoli, potem pa bodo spet v novemškem letu potovali po slovenskih osnovnih šolah.

IVAN ŠUČUR

V DRUŽBENEM CENTRU BEŽIGRAD

Razstava risb Ludvika Tomorya

Arhitekt Ludvik Tomory iz Portoroža se že več kot 30 let ukvarja tudi z likovno umetnostjo. Zanimiva je njegova pobuda za takšno ustvarjalnost. V risbe prizadeto prenaša svoj in naš skupen nemir, strah, gnev in kritiko zaradi mnogih napak, ki jih delamo, zaradi katerih zardevamo, predvsem pa nič ali skoraj nič ne ukrenemo.

V satiričnem slogu, v karikaturi ali simboliki, na lesnitu velikega formata, upodablja pripovedi oziroma zgodbe o naših stranpotih. Obravnava znane in zgoče, domače in mednarodne probleme, težave, stiske in krize kot so: boj za oblast, vojne, eko-

logija, energija itd.

Ludvik Tomory se je rodil l. 1915 v Budimpešti, študiral je v Mariboru, iz arhitekture pa diplomiral pri profesorju Plečniku v Ljubljani. V jeseni 1943 je s Šerčerjevo brigado prišel v Brki, kjer je bil pol leta namestnik političnega komisarja II. bataljona Istrskega odeda. Partizanstvo je nadaljeval v enotah VII. korpusa.

V povojnem obdobju je živel in delal v Ljubljani, Beogradu, od koder je odhajal s projektantskimi nalogami v mnoge tuje dežele, in v Kopru. Zdaj kot upokojenec živi v Portorožu.

Doslej je že osemkrat samo-

stojno razstavljal. Najprej in sicer l. 1962 je razstavljal v New Delhiju, nato v Kopru, dvakrat v Izoli, pa v Portorožu in Radencih.

Razstava njegovih risb v Družbenem centru Bežigrad, na Linhartovi 13, od 21. januarja do 8. februarja 1985 je že tretja njegova samostojna razstava v Ljubljani. Leta 1979 je razstavljal na Titovi cesti v Krki, leta 1984 pa v Domu borcev NOV in invalidov, Malenškova 1.

Razstavo je postavil ljubljanski pododbor skupnosti borcev Istrskega odreda.

STANE KOMAN